The Early Prophets - One Book, One Theme - class #47 The reason for the destruction of the First Temple According to Sefer Melachim - Part One

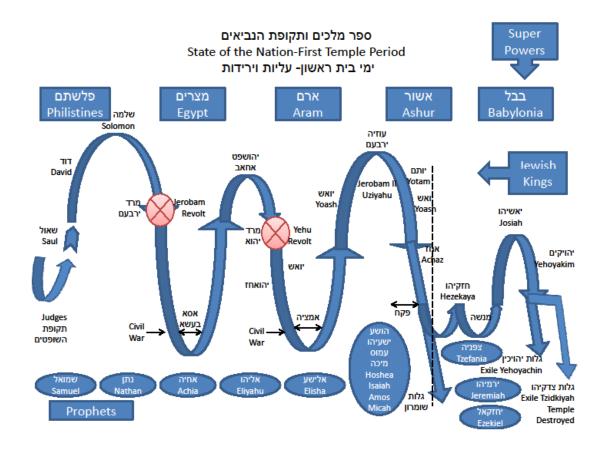
Source sheet for TIM shiur by Menachem Leibtag/

Introduction -

As our next two classes coincide with the '3 weeks', and as the time period of mourning for the Temple is not only to remember what happened, but more-so WHY it happened, our study will focus exactly on that topic in Sefer Melachim.

The first shiur will focus on the destruction caused by the Assyrian conquest (Sancheriv), and the second shiur, the final destruction caused by the Babylonian conquest (Nebuchadnezar).

I. Review of the time period of approx 400 years of Sefer Melachim Highlighting the disastrous results of a 'split Kingdom' Note how unity leads to political strength & visa versa:

II. The reason for "destruction" according to Yoma 9b מְקְדָשׁ רָאשׁוֹן מִפְּנֵי מָה חָרַב מִפְּנֵי שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים שָׁהְיוּ בּו: עַבוֹדָה זָרָה וְגִלּוּי עַרְיוֹת וּשִׁפִּיכוּת דָּמִים

עָבוֹדָה זָרָה - דְּכְתִיב {ישעיהו כ"ח:כ'} כִּי קַצַר הַמַּצָע מַהִּשְׂתָּרֵעַ... גִּלֹּוּי עָרָיוֹת -דְּכְתִיב - <u>ישעיהו ג׳:ט״ז</u> :[יֹּאמֶר ה׳:

ַיַען כִּי גָבְהוּ בְּנוֹת צִיּוֹן וַתֵּלַכְנָה נְטוּיוֹת גָּרוֹן וּמְשַׂקְרוֹת עֵינָיִם...

יְּעָפִר דָּמִים -דָּכְתִיב <u>מלכים ב כ״א:ט״ז</u> וְגַם דָם נָקִי שָׁפַּדְּ מְנַשֶּׁה 'בְּכִתִיב בּרָתִיב בּרָתִיב בּרְתַּב בּרִתְיִים בּה נָקִי שָׁפַּדְּ מְנַשֶּׁה וְבִּה מָאֹד] עַד אֲשֶׁר מִלָּא אֵת יִרוּשָׁלַם פָּה לַפָּה.

אָבָל מִקְדָשׁ שׁנִי שָׁהָיוּ עוֹסְקִין בְּתוֹרָה וּבְמִצְוֹת וּגְמִילוּת חֲסָדִים מִפְּנֵי מָה חָרַב ?מִפְּנֵי שָׁהָיְתָה בּוֹ שִׂנְאַת חָנָּם לְלַמֶּדְדְּ שָׁשְׁקוּלָה שִׂנְאַת חָנָּם כְּנָגֶד שָׁלֹשׁ עְבֵירוֹת עבוֹדַה זַרָה -גִּלּוּי עַרַיוֹת- וּשִׁפִּיכוּת דָּמִים.

Note that all the psukim from time of Menashe!

Almost 100 years before the Temple was destroyed

III. Melachim Bet chapter 21 - Decree of "churban"

א בֶּן-שְׁתֵּים עֶשְׂרֵה שָׁנָה, מְנַשֶּׁה בְמָלְכוֹ, וַחֲמִשִּׁים וְחָמֵשׁ שָׁנָה, מָלַךְ בִּירוּשָׁלָם; ושֵׁם אִמּוֹ, חֵפָצִי-בַהּ.

1 Manasseh was twelve years old when he began to reign; and he reigned five and fifty years in Jerusalem; and his mother's name was Hephzi-bah.

ב וַיַּעַשׂ הָרַע, בְּעֵינֵי יְהוֶה--**כְּתוֹעֲבֹת, הַגּוֹיִם,** אָשֵׁר הוֹרִישׁ יִהוָה, מִפְּנֵי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל.

2 And he did that which was evil in the sight of the LORD, after the abominations of the nations, whom the LORD cast out before the children of Israel.

ג וַיָּשָׁב, וַיִּבֶן אֶת-הַבָּמוֹת, אֲשֶׁר אִבַּד, חִזְקְיָהוּ אָבִיו; וַיָּקֶם מִזְבְּחֹת לַבַּעַל, וַיַּעַשׂ אֲשֵׁרָה כַּאֲשֶׁר עָשָׂה אַחְאָב מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל, וַיִּשְׁתַּחוּ לְכָל-צְבָא הַשָּׁמִים, וַיַּעֵבֹד אֹתַם.

3 For he built again the high places which Hezekiah his father had destroyed; and he reared up altars for Baal, and made an Asherah, as did Ahab king of Israel, and worshipped all the host of heaven, and served them.

ד וּבָנָה מִזְבְּחֹת, בְּבֵית יְהוָה, אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה, בִּירוּשָׁלַם אָשִׂים אֶת-שָׁמִי.

4 And he built altars in the house of the LORD, whereof the LORD said: 'In Jerusalem will I put My name.'

ה וַיִּבֶן מִזְבְּחוֹת, לְכָל-צְבָא הַשָּׁמִיִם, בִּשְׁתֵּי, חַצרוֹת בִּית-יהוַה.

5 And he built altars for all the host of heaven in the two courts of the house of the LORD.

ו וָהַעֲבִיר אֶת-בָּנוֹ, בָּאֵשׁ, וְעוֹנֵן וְנָחֲשׁ, וְעַשָּׂה אוֹב וְיִדְעֹנִים: הִרְבָּה, לַעֲשׂוֹת הָרַע בָּעִינֵי יִהוָה--להַכעִיס.

ָז וַיַשֵּׁם, אֵת-פֶּסֶל הַאֲשֶׁרָה אֲשֶׁר עַשַּׁה--בַּבּיַת, אֲשֶׁר אָמַר יְהוָה אֶל-דָּוִד וְאֶל-שְׁלֹמֹה בְנוֹ, בַּבַּיִת הַזה ובירושלם אשר בחרתי מכל שבטי יִשָּׂרָאֶל, אַשִּׁים אֶת-שָׁמִי לְעוֹלַם.

ח ולא אסיף, להַנִיד רגל יִשראַל, מו-הַאדַמַה, אָשֶׁר נָתַתִּי לַאֲבוֹתָם: רַק אִם-יִשְׁמְרוּ לַעֲשׁוֹת, כָּכֹל אֲשֶׁר צָוִיתִים, וּלְכַל-הַתּוֹרָה, אֲשֶׁר-צְוַה אֹתַם עַבְדִּי מֹשֵׁה.

ט וָלֹא, שָׁמֵעוּ; וַיַּתְעֶם מְנַשֶּׁה, לַעֲשׂוֹת אֶת-ָהָרָע, מִן-הַגוֹיִם, אֲשֶׁר הִשְׁמִיד יִהוָה מִפְּנֵי בְּנֵי ַיִשַּׂרָאֶל.

י וַיִדַבֶּר יִהוָה בִּיַד-עֲבָדָיו הַנִּבִיאִים, לֵאמֹר.

יא יַעַן אֲשֶׁר עָשָּׁה מִנְשֵּׁה מֵלֶךְ-יִהוּדָה, הַתּעֲבוֹת ָהָאֶלֵּה--הֶרַע, מְכֹּל אֲשֶׁר-עָשׂוּ הָאֱמֹרִי אֲשֶׁר לַפַנַיו; וַיַּחַטָא גַם-אַת-יַהוּדָה, בַּגַּלוּלַיו. {o}

יב לַכָּן, כֹּה-אַמַר יָהוָה אֵלהֵי יִשְׁרָאֵל, הַנְנִי -מֶבִיא רָעָה, עַל-יִרוּשָׁלַם וִיהוּדָה: אֲשֶׁר, כָּל שמעיו (שמעה)--תצלנה, שתי אזניו.

יג וְנָטִיתִי עַל-יִרוּשָׁלַם, אֶת קוּ שֹׁמְרוֹן, וְאֶת-ַבְּשָׁלֶת, בֶּית אַחָאָב; וּמָחִיתִי אֵת-יִרוּשָׁלַם כַּאֲשֶׁר-ַ ימָחֶה אֶת-הַצַּלַּחַת, מַחַה, וַהַפַּךְ, עַל-פַּנֵיהַ. upside down.

יד **ונטשתי, את שארית נחלתי**, ונתתים, ביַד אִיבֵיהֶם; וָהָיוּ לְבַז וִלְמִשְׁסָּה, לְכָל-אֹיִבֵיהֶם.

ָטוֹ יַעַן, אֱשֵׁר עָשׂוּ אֶת-הָרַע בְּעֵינַי, וַיִּהְיוּ מַכְעָסִים, since the day their fathers came forth out of אֹתִי--מְן-הַיּוֹם, אֲשֶׁר יָצָאוּ אֲבוֹתָם מִמְצְרֵים, וְעַד, הַיּוֹם

-טז וָגַם דַּם נָקִי שָׁפַּךְ מִנַשֶּׁה, הַרְבֶּה מָאֹד, עַד אֱשֶׁר מְלֵּא אֵת-יִרוּשָׁלַם, פֶּה לָפֶה--לְבַד מֶחַטָּאתוֹ אֲשֶׁר החטיא את-יהוּדָה, לַעשׂות הַרַע בּעִינַי יהוַה.

6 And he made his son to pass through the fire, and practised soothsaying, and used enchantments, and appointed them that divined by a ghost or a familiar spirit: he wrought much evil in the sight of the LORD, to provoke Him.

7 And he set the graven image of Asherah, that he had made, in the house of which the LORD said to David and to Solomon his son: 'In this house, and in Jerusalem, which I have chosen out of all the tribes of Israel, will I put My name for ever;

8 neither will I cause the feet of Israel to wander any more out of the land which I gave their fathers; if only they will observe to do according to all that I have commanded them, and according to all the law that My servant Moses commanded

9 But they hearkened not; and Manasseh seduced them to do that which is evil more than did the nations, whom the LORD destroyed before the children of Israel.

10 And the LORD spoke by His servants the prophets, saving:

11 'Because Manasseh king of Judah hath done these abominations, and hath done wickedly above all that the Amorites did, that were before him, and hath made Judah also to sin with his idols; {S}

12 therefore thus saith the LORD, the God of Israel: Behold, I bring such evil upon Jerusalem and Judah, that whosoever heareth of it, both his ears shall tingle.

13 And I will stretch over Jerusalem the line of Samaria, and the plummet of the house of Ahab; and I will wipe Jerusalem as a man wipeth a dish, wiping it and turning it

14 And I will cast off the remnant of Mine inheritance, and deliver them into the hand of their enemies; and they shall become a prey and a spoil to all their enemies;

15 because they have done that which is evil in My sight, and have provoked Me, Egypt, even unto this day.'

16 Moreover Manasseh shed innocent blood very much, till he had filled Jerusalem from one end to another; beside his sin wherewith he made Judah to sin, in doing that which was evil in the sight of the LORD.

IV. Isaiah chapter 1 - [time of Chizkiyahu?]

אַשֶּׁר חָזָה, עַל-יְהוּדָה 1 The vision of Isaiah the son of Amoz, which he saw concerning Judah and Jerusalem, in the days of Uzziah, Jotham, Ahaz, and וִירוּשָׁלְםִ--בִּימֵי עֻזְּיָהוּ יוֹתָם אָחָז יִחִזְקִיָּהוּ, מַלְכֵי

Hezekiah, kings of Judah.

ב שָׁמַעוּ שָׁמַיִם וְהַאֲזִינִי אֱרֵץ, כִּי יִהוָה דְּבֵּר: ַבַּנִים גַדַּלתִּי ורוֹמַמתִּי, והָם פַּשׁעוּ בי.

2 Hear, O heavens, and give ear, O earth, for the LORD hath spoken: Children I have reared, and brought up, and they have rebelled against

ג יָדַע שׁוֹר קֹנֶהוּ, וַחֲמוֹר אֵבוּס בִּעַלָיו; יִשְׂרָאֵל לא יַדַע, עַמִּי לא הִתְבּוֹנַן. people doth not consider.

3 The ox knoweth his owner, and the ass his master's crib; but Israel doth not know, My

ד הוֹי גוֹי חֹטָא, עָם כּבד עַוֹן--זרַע מרַעים, בַּנִים מַשָּׁחִיתִים; עָזָבוּ אֵת-יִהוָה, נָאֲצוּ אֵת-קְדוֹשׁ ישראל--נזרוּ אחור. are turned away backward.

4 Ah sinful nation, a people laden with iniquity, a seed of evil-doers, children that deal corruptly; they have forsaken the LORD, they have contemned the Holy One of Israel, they

ה עַל מֶה תָכּוּ עוֹד, תוֹסִיפוּ סָרָה; כָּל-ראשׁ לַחלי, וכַל-לַבַב דַּוַי.

5 On what part will ye yet be stricken, seeing ye stray away more and more? The whole head is sick, and the whole heart faint;

ו מַכַּף-רֵגֵל וְעַד-רֹאשׁ אֵין-בּוֹ מַתֹּם, פָּצַע וְחַבּוּרָה וּמַכָּה טָרִיָּה; לא-זרוּ וְלֹא חָבָּשׁוּ, וְלֹא רַכַּכָה בַּשָּׁמוּ. mollified with oil.

6 From the sole of the foot even unto the head there is no soundness in it; but wounds, and bruises, and festering sores: they have not been pressed, neither bound up, neither

ז אַרִצְכֶם שָׁמַמָּה, עַרֵיכֶם שָׂרֵפוֹת אֵשׁ; אַדְמַתְּכֶם, לְנֵגְדְּכֶם זָרִים אֹכָלִים אֹתָהּ, ושממה, כמהפכת זרים.

7 Your country is desolate; your cities are burned with fire; your land, strangers devour it in your presence, and it is desolate, as overthrown by floods.

ח וַנוֹתַרָה בַת-צִיוֹן, כְּסַכָּה בַּכַרֵם; כְּמַלוּנָה בִמְקִשָּׁה, כָּעִיר נְצוּרָה.

8 And the daughter of Zion is left as a booth in a vineyard, as a lodge in a garden of cucumbers, as a besieged city.

ט לוּלֵי יָהוָה צָבָאוֹת, הוֹתִיר לָנוּ שָׂרִיד כִּמְעָט--כסדם היינו, לעמרה דמינו {e}

9 Except the LORD of hosts had left unto us a very small remnant, we should have been as Sodom, we should have been like unto Gomorrah. {P}

י שָׁמְעוּ דְבַר-יִהוָה, **קּצִינֵי סִדם; הַאֵּזִינוּ תּוֹרַת** בּ אַלֹהֵינוּ, עַם עֲמֹרָה people of Gomorrah.

10 Hear the word of the LORD, ye rulers of Sodom; give ear unto the law of our God, ye

יא לָמָה-לִּי רֹב-זִבְחֵיכֶם יאמַר יְהוָה, שָׂבַעְתִּי עֹלוֹת אֵילִים וְחֵלֵב מְרִיאִים; וְדַם פָּרִים וּכְבָשִׂים ּועַתּוּדִים, לֹא חֲפַצתִּי.

11 To what purpose is the multitude of your sacrifices unto Me? saith the LORD; I am full of the burnt-offerings of rams, and the fat of fed beasts; and I delight not in the blood of bullocks, or of lambs, or of he-goats.

יב כִּי תָבֹאוּ, לֵרָאוֹת פָּנָי--מי-בקש זאת מידכם, רמס חצרי.

12 When ye come to appear before Me, who hath required this at your hand, to trample My יג לא תוֹסִיפּוּ, הָבִיא מִנְחַת-שָּׁוְא--קְטֹרֶת ^{13 Bring n} יג לא תוֹסִיפּוּ, הָבִיא מִנְחַת-שָׁוְא--קְטֹרֶת and sabba cannot end אוּכַל אָוֵן וַעֲצָרָה.

יד חָדְשֵׁיכֶם וּמוֹעֲדֵיכֶם שָׂנְאָה נַפְשִׁי, הָיוּ עַלַי לָטֹרַח; נָלְאֵיתִי, נִשֹּא.

טו וּבְפָּרְשְׂכֶם כַּפִּיכֶם, אַעְלִים עֵינַי מִכֶּם--גַּם כִּי-תַרְבּוּ תָפִּלָּה, אֵינֶנִּי שֹׁמֵעַ: יְדֵיכֶם, דְּמִים מְלֵאוּ.

טז רַחֲצוּ, הִזַּכּוּ--הָסִירוּ רֹעַ מַעַלְלֵיכֶם, מִנָּגֶד עֵינַי: חִדְלוּ, הָרֵעַ.

יז לִמְדוּ הֵיטֵב דְּרְשׁוּ מִשְׁפָּט, אַשְּׁרוּ חָמוֹץ; שִׁפְטוּ יָתוֹם, רִיבוּ אַלְמָנָה. {o}

יח לְכוּ-נָא וְנִוְּכְחָה, יאׁמַר יְהוָה; אִם-יִהְיוּ חֲטָאֵיכֶם כַּשָּׁנִים כַּשֶּׁלֶג יַלְבִּינוּ, אִם-יַאְדִּימוּ כַתּוֹלֶע כַּצֵּמֵר יִהִיוּ.

יט אָם-תּאֹבוּ, וּשְׁמַעְתֶּם--טוּב הָאָרֶץ, תּאֹכֵלוּ.

כ וְאִם-תְּמֶאֲנוּ, וּמְרִיתֶם--חֶרֶב תְּאֻכְּלוּ, כִּי פִּי ^{20 But} if ye refuse and r devoured with the sword ^{LORD hath spoken. {P}</sub> יהוָה דָּבֵּר.}

כא אֵיכָה הָיְתָה לְזוֹנָה, קְרְיָה נֶאֱמָנָה; מְלֵאֲתִי מִשִׁפָּט, צֵדֵק יָלִין בָּהּ--וְעַתַּה מְרַצְחִים.

כב כַּסְפֵּךְ, הָיָה לְסִיגִים; סָבְאֵךְ, מָהוּל בַּמָּיִם.

כג שָׂרַיִּךְ סוֹרְרִים, וְחַבְּרֵי גַּנָּבִים--כֻּלּוֹ אֹהֵב שֹׁחַד, וְרֹדֵף שַׁלְמֹנִים; יָתוֹם לֹא יִשְׁפּּטוּ, וְרִיב אַלְמָנָה לֹא-יָבוֹא אֲלֵיהֶם. {o}

כד לָכֵן, נְאֶם הָאָדוֹן יְהוָה צְּבָאוֹת--אֲבִיר, יִשְׂרָאֵל: הוֹי אֵנָּחֶם מִצָּרַי, וְאִנַּקְמָה מֵאוֹיִבַי.

כה וְאָשִׁיבָה יָדִי עַלַיִרְ, וְאֶצְרֹף כַּבּׂר סִיגָיִרְ; וְאָסִירָה, כָּל-בִּדִילִיָּרְ.

כּוֹ וְאָשִׁיבָה שׁפְטַיִּךְ כְּבָרְאשׁנָה, וְיֹעֲצַיִּךְ כְּבַתְּחִלָּה; אַחֲרֵי-כֵן, יִקָּרֵא לָךְ עִיר הַצֶּדֵק--קְרְיָה, נֵאֵמָנָה.

כז צִיּוֹן, בְּמִשְׁפָּט תִּפָּדֶה; וְשָׁבֶיהָ, בִּצְדָקָה.

13 Bring no more vain oblations; it is an offering of abomination unto Me; new moon and sabbath, the holding of convocations--l cannot endure iniquity along with the solemn assembly.

14 Your new moons and your appointed seasons My soul hateth; they are a burden unto Me; I am weary to bear them.

15 And when ye spread forth your hands, I will hide Mine eyes from you; yea, when ye make many prayers, I will not hear; your hands are full of blood.

16 Wash you, make you clean, put away the evil of your doings from before Mine eyes, cease to do evil;

17 Learn to do well; seek justice, relieve the oppressed, judge the fatherless, plead for the widow. {S}

18 Come now, and let us reason together, saith the LORD; though your sins be as scarlet, they shall be as white as snow; though they be red like crimson, they shall be as wool.

19 If ye be willing and obedient, ye shall eat the good of the land;

20 But if ye refuse and rebel, ye shall be devoured with the sword; for the mouth of the LORD hath spoken. {P}

21 How is the faithful city become a harlot! She that was full of justice, righteousness lodged in her, but now murderers.

22 Thy silver is become dross, thy wine mixed with water.

23 Thy princes are rebellious, and companions of thieves; every one loveth bribes, and followeth after rewards; they judge not the fatherless, neither doth the cause of the widow come unto them. {S}

24 Therefore saith the Lord, the LORD of hosts, the Mighty One of Israel: Ah, I will ease Me of Mine adversaries, and avenge Me of Mine enemies;

25 And I will turn My hand upon thee, and purge away thy dross as with Iye, and will take away all thine alloy;

26 And I will restore thy judges as at the first, and thy counsellors as at the beginning; afterward thou shalt be called the city of righteousness, the faithful city.

27 Zion shall be redeemed with justice, and they that return of her with righteousness.

V. The logic of "chet ha'Egel" A symbol of our connection to God

A. What were the people expecting? / What were they promised? Shmot 3:16-17

> טז לַדְּ וְאָסַפְתָּ אֶת-זִקנִי יִשְׂרָאֵל, וְאָמַרְתַּ אֲלֵהֵם... יז וַאֹמַר, אַעֵלֶה אָתָכֶם מֵעַנִי מִצְרַיִם, אֱל-אֶרֶץ הַכְּנַעַנִי וְהַחְתִּי, וָהַאֵמרִי וָהַפְּרָזִי וָהַחָנִי וְהַיִבוּסִי--**אֵל-אֵרֶץ זַבַת חַלַב, וּדְבַשׁ**

Shmot 23:20-28

ר הַנָּה אָנֹכִי שׁלֵחַ מַלְאָדְ, לְשְׁמֶרְדּ, בַּדָּרֶדְ; וְלַהְבִּיאֲדּ, לְשְׁמֶרְדּ, בַּדְּרֶדְ; וְלַהְבִּיאֲדּ, בַּדְּרֶדְ לִשְׁמֶרְדּ, בַּדְּרֶדְ ; וְלַהְבִּיאֲדּ, מּמִלְאָדִי, לְשְׁמֶרְדּ, בַּדְּרֶדְ ; וְלַהְבִּיאֲדּ, מּמְלָאִדּ, לְשְׁמֶרְדּ, בַּדְּרֶדְ ; וְלַהְבִּיאֲדּ, אַל-הַמַּקום אַשַר הַכְנתִי.

the place which I have prepared.

: בוֹ מוּבֶּבֶרוֹ וּשְׁמֵע בְּקֹלוֹ, אַל-תַּמֵּר בוֹ בּוֹ בוֹ Take heed of him, and hearken unto his voice; be not rebellious against him; for he בִּי לֹא יִשַּׁא לְפָשָׁעַכֶּם, כִּי שָׁמִי בַּקַרְבּוֹ.

will not pardon your transgression; for My name is in him.

כב כִּי אָם-שַׁמוֹעַ תִּשִׁמַע, בָּקֹלוֹ, וְעַשִּׁיתַ, כֹּל אֲשֶׁר אֲדַבֵּר-an enemy unto thine enemies, an adversary unto thine adversaries.

22 But if thou shalt indeed hearken unto his voice, and do all that I speak; then I will be an enemy unto thine enemies, and an

כג פיינד מלאכי, לפניד, והביאד אל-האמרי והחתי, ַוָהַפְּרַזִּי וְהַכְּנַעַנִי הַחָנִי וְהַיְבוּסִי; וְהַכְּחַדְתִּיוּ.

23 For Mine angel shall go before thee, and bring thee in unto the Amorite, and the Hittite, and the Perizzite, and the Canaanite, the Hivite, and Jebusite; & will cut them

B. Compare with their request from Aharon 32:1 -

א וַיַּרְא הָעָם עַל-אַהְרֹן, נִיּקְהֵל הָעָם עַל-אַהְרֹן, אַהְרֹן, אַ הַעָם, בִּי-בֹּשֵׁשׁ מֹשֶׁהּ לָרֶדֶת מִן-הָהָר; וַיִּקְהֵל הָעָם עַל-אַהְרֹן, אַ הְעָם, בּי-בֹּשֵׁשׁ מֹשֶׁהּ לָרֶדֶת מִן-הָהָר; וַיִּקְהֵל הָעָם עַל-אַהְרֹן, אַ הְעָם, עִל-אַהְרֹן, וּיִּקְהֵל הָעָם עַל-אַהְרֹן, when the people saw that Moses delayed to come down from the mount, the people gathered themselves together unto Aaron, and said unto themselves together unto Aaron, and sand unno him: 'Up, make us a god who shall go before us; ויאקרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׁה-לָנוּ אֱלֹהִים אֲשֶׁר וֹלְכוּ לְפָנֵינוּ-כִּי-זֵה for as for this Moses, the man that brought us up the beam י מעל הייָה לו. מּשֶׁר הָאֶלָנוּ מֵאֶבֶץ מִצְרַיִם, לא יָדַעְנוּ מֶה-הָיָה לו. מוֹשֶׁר הָאִישׁ אֲשֶׁר הָאֶלָנוּ מֵאֶבֶץ מִצְרַיִם, לא יָדַעְנוּ מֶה-הָיָה לוֹ.

Re: "Elokim"- see Breishit 1:2 - the spirit of God or a 'powerful wind' —see Shadal! רוח אלוקים""ואפשר שסמך אותו ל**אלהים** לפי שהייתה חזקה -כי כן מנהג הלשון, כשירצה להגדיל הדבר

C. Where was Moshe- see Shmot chapter 24

יד וְאֶל-הַוְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ-לָנוּ בָזֶה, עַד אֲשֶׁר-נְשׁוּב אֲלֵיכֶם; וְהִנֵּה սդ אָל-הַוְּקֵנִים אָמַר שְׁבוּ-לָנוּ בָזֶה, עַד אֲשֶׂר-נְשׁוּב אֲלֵיכֶם; וְהִנֵּה սհ And unto the elders he said: 'Tarry ye here for us, until we come back unto you; and, behold. אַהֶרן וְחוּר עְמַכֶם, מִיי-בַעַל דְּבַרִים יִגְשׁ אֵלֶהֶם. Aaron and Hur are with you; whosoever hath a cause, let him come near unto them.

us, until we come back unto you; and, behold,

שׁל בְּלֶת בְּרֹאשׁ אֹכֶלֶת בְּרֹאשׁ הַהַר, לַעִינֵי, בַּנֵי יִשְׂרָאֵל.

ית וַיָּבֹא מֹשֶׁה, בְּהָר, אַרְבָּעִים; ; וַיְהִי מֹשֶׁה, בָּהָר, אַרְבָּעִים 18 And Moses entered into the midst of the cloud, and went up into the mount: and Moses was in the יום, וְאַרְבַּעִים לַיִלָה. {פּ

and went up into the mount; and Moses was in the mount forty days and forty nights.

D. The Golden Calf - Did the people ask for a 'god', or a 'leader'?

Or possibly something else - to help conquer the Land Discussion: what was the last war they fought / Topic of "shirat ha'Yam"!

How many other battles have they witnessed? What was the key to all their miraculous victories?

See Shmot 17 - War with Amalek

ט וַיּאֹמֶר מֹשֶּׁה אֶל-יְהוֹשֵּׁעַ בְּחַר-לָנוּ אֲנָשִׁים, וְצֵא הִלְּחֵם אַ אַל-יְהוֹשֵּׁעַ בְּחַר-לָנוּ אֲנָשִׁים, וְצֵא הִלְּחֵם אַ אַל-יְהוֹשֵּׁעַ בְּחַר-לָנוּ אֲנָשִׁים, וְצֵא הִלְּחֵם אַ אַלּחִים אַ נּאָב עַל-ראַשׁ הַגּּבְעָה, וּמַטֵּה הְּאָבְלָהִים, בְּעֲמֶלַקּ; מָחָר, אָנֹכִי נִצָּב עַל-ראַשׁ הַגּּבְעָה, וּמַטֵּה הְּאֵלֹהִים, בּעֲמֶלַקּ; מָחָר, אָנֹכִי נִצָּב עַל-ראַשׁ הַגּּבְעָה, וּמַטֵּה הְּאֵלּהִים, וּמֵּטֵּה הַּאָּלּהִים, וּמִיּים, וּאַ מַּחָר, אָנֹכִי נִצָּב עַל-ראַשׁ הַגּּבְעָה, וּמַטֵּה הְּאָלּהִים, וּמִיּים, וּמִים, וּמִיּים, וּמִיּים, וּמִיּאם, וּמִיּם, וּמִיְּים, וּמִיּים, וּמִּים, וּמִיּים, וּמִיּים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִיּם, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִּים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִיּבְים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִּים, וּמִים, וּמִים, וּמִּבְּים, וּמִים, וּמְיִים, וּמְיִּים, וּמִּים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִיּים, וּמִים, וּמְיּים, וּמִּים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִיּים, וּמִים, וּמִיים, וְבִּיים, וּמְיּים, וּמִיים, וּמִיים, וּמִיים, וּמִיים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִים, וּמִיים, וּמִים, ו

... יִשְׂרָאֵל... און וְהָיָה, בַּאֲשֶׁר יָרִים משֶׁה יִישְׁרָאֵל... און וְהָיָה, בַּאֲשֶׁר יָרִים משֶׁה יִרִים משָׁה יִישְׁרָאֵל... און וְהָיָה, בּאָשֶׁר יָרִים משָׁה יִישְׁרָאֵל...

Review the previous mentions of the "match Elokim" & Moshe's hand

Shmot 4:1-4;17-20 7: 15-20 - then compare with 17:3-6

Note "match" & "yad" (the interchange) in first 3 plagues, and in plagues 7 thru 9 See chapter 7 again and then see Shmot 9:22-23; and 10:12-13 & 14:15-21!

E. What was Aharon thinking? [Shmot chapter 32]

שמות ל"ב: ב וַיּאמֶר אֲלֵהֶם, אַהֲרֹן, פָּרְקוּ נִזְמֵי הַזָּהָב, אֲשֶׁר בָּאַזְנֵי נְשֵׁיכֶם בָּנֵיכֶם וּבְנֹתֵיכֶם; וְהַבִּיאוּ, אֵלֵי.

Shmot 32:: 2 And Aaron said unto them: 'Break off the golden rings, which are in the ears of your wives, of your sons, and of your daughters, and bring them unto me.

ל And he received it at their hand, and fashioned it with a graving tool, and made it a molten calf; and they said: 'This is thy god, O וווי אינור האלוד משל היא מוויים ביידי בי

ה וַיַּרָא אַהַרֹן, וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו; וַיִּקְרָא אַהַרן וַיִּאמֶר, חַג לַה׳ מַחַר.

5 And when Aaron saw this, he built an altar before it; and Aaron made proclamation, and said: 'To-morrow shall be a feast to the

ן וַיַּשְׁבִּימוּ, מִמְּחֲרָת, וַיַּעֲלוּ עֹלֹת, וַיַּגְּשׁוּ שְׁלָמִים ; וַיֵּשֶׁב הָעָם 🚺 לָאֵכֹל וְשָׁתוֹ, וַיַּקְמוֹ לְצַחָק. [פ]

6 And they rose up early on the morrow, and offered burnt-offerings, and brought peaceofferings; and the people sat down to eat and to drink, and rose up to make merry. {P}

- A symbol of God's power leading the battle?
  - See Bamidbar 10:31-36

Note how a 'golden image' leads the nation in battle Why was Hashem so disappointed?

> וַיִדַבֶּר יָהוַה, אֱל-מֹשֶׁה: לֶדְּ-רֵד— ָבָ**י שִׁחֶת עַמִּד**, אֲשֵׁר הֵעֵלֵיתָ מֶאֶרֶץ מִצְרַיִם.

7 And the LORD spoke unto Moses: 'Go, get thee down; for thy people, that thou broughtest up out of the land of Egypt, have dealt corruptly;

ח סָרוּ מַהֵר, מִ**וּ־הַדֶּרֶדְ אֲשֶׁר צִוִּיתִם**--עָשׂוּ לָהֵם, עֵגֵל מַסֶּכָה; וַיִּשְׁתַּחווּ-לוֹ, וַיִּזְבָּחוּ-לוֹ, וַיִּאַמְרוּ, אֱלֶה אֱלֹהֶיךְ said: This is thy god, O Israel, which brought thee up out of the land of Egypt.

8 they have turned aside quickly out of the way which I commanded them; they have made them a molten calf, and have worshipped it, and have sacrificed unto it, and

** See Breishit 6:11-13 re "hashchata" & Breishit 17-19 re: "derech Hasehm"